

## คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๖/๒๕๕๑

วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลฎีกาส่งความเห็นของโจทก์ในคดีอาญาที่โต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

## ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

กระทรวงยุติธรรม ได้มีหนังสือลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ นำส่งความเห็นของ นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๗๗๓๒/๒๕๓๕ คดีหมายเลขแดงที่ ๘๒๘๓/๒๕๕๐ ของศาลอาญา ระหว่าง นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ โจทก์ นายกฤต โกมลฤทธิ ที่ ๑ นายพรชัย ล้อมปกรณ์ ที่ ๒ จำเลย เรื่องความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม ซึ่งนายโกสุมภ์ ตาละโสภณ โจทก์ ได้ยื่นคำร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และขอให้ศาลฎีกาส่งความเห็นของตนเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือของกระทรวงยุติธรรมดังกล่าว สรุปได้ว่า

๑. นายโกสุมภ์ ตาละโสภณ ผู้ร้อง ได้ถูกพนักงานอัยการประจำศาลแขวงเชียงใหม่ (โจทก์) และบริษัทเคหะพัฒนาและการเกษตร จำกัด โดยนายกฤต โกมลฤทธิ และนายพรชัย ล้อมปกรณ์ (โจทก์ร่วม) ฟ้องเป็นจำเลยในคดีอาญาในข้อหาปลอมและใช้เอกสารปลอม ซึ่งหนังสือมอบอำนาจให้ขายที่ดินของบริษัทเคหะพัฒนาและการเกษตร จำกัด คดียังไม่มีการวินิจฉัยชี้ขาดเป็นที่ยุติโดยศาลแขวงเชียงใหม่ว่า หนังสือมอบอำนาจดังกล่าวเป็นเอกสารที่แท้จริงหรือเป็นเอกสารปลอม

๒. ต่อมาผู้ร้องได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องกลับ นายกฤต โกมลฤทธิ และนายพรชัย ล้อมปกรณ์ เป็นจำเลยในคดีอาญาในข้อหาแจ้งความเท็จ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน และคดีเป็นอันถึงที่สุด

๓. หลังจากนั้นผู้ร้องยังได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นายกฤต โกมลฤทธิ และนายพรชัย ล้อมปกรณ์ เป็นจำเลยในคดีอาญาต่อศาลอาญาอีกในข้อหาฟ้องเท็จและเบิกความเท็จ ศาลอาญาพิพากษาให้ยกฟ้อง เพราะผู้ร้องไม่อาจนำสืบแสดงให้ศาลเห็นว่าความจริงเป็นอย่างไรและความเท็จเป็นอย่างไรประกอบกับคดีอาญาของศาลแขวงเชียงใหม่ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

๔. ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องได้เคยฟ้องจำเลยทั้งสองในคดีนี้เป็นจำเลยในข้อหาแจ้งความเท็จมาแล้ว ซึ่งศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ได้พิพากษายกฟ้องเพราะเหตุว่าคดีไม่มีมูล การที่ผู้ร้องนำมูลคดีซึ่งมีประเด็นแห่งคดีเป็นกรณีเดียวกันมาฟ้องจำเลยทั้งสองซ้ำอีกในข้อหาฟ้องเท็จและเบิกความเท็จ จึงเป็นฟ้องซ้ำ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๕ (๔) อันเป็นข้อยกข้อยกเว้นเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ซึ่งศาลอุทธรณ์มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ แม้โจทก์จำเลยมิได้หยิบยกขึ้นอ้างในอุทธรณ์และคำแก้อุทธรณ์ ด้วยเหตุดังกล่าว ศาลอุทธรณ์จึงพิพากษายืน

๕. ผู้ร้องฎีกา ศาลอาญามีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ไม่รับฎีกาของผู้ร้อง เพราะเป็นฎีกาที่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ผู้ร้องจึงอุทธรณ์คำสั่งไม่รับฎีกาของศาลอาญาไปยังศาลฎีกา โดยให้เหตุผลว่า คำสั่งศาลอาญาที่ไม่รับฎีกาของตนเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ เพราะข้อห้ามฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ห้ามเฉพาะการพิจารณาพิพากษาในเนื้อแท้ของข้อเท็จจริงที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนเท่านั้น ส่วนปัญหาเรื่องการฟ้องซ้ำหรือไม่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๕ (๔) นั้น เป็นเรื่องที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน อีกทั้งศาลชั้นต้นก็ไม่ได้หยิบยกมาวินิจฉัยไว้ ประกอบกับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๖ (๕) จึงขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ ดังนั้นน่าจะไม่ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐

๖. ในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ผู้ร้องได้ส่งคำโต้แย้งไปยังศาลฎีกาผ่านศาลอาญาว่าการที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฎีกาของผู้ร้องโดยระบุว่าเป็นฎีกาต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ เป็นการตัดสิทธิของผู้ร้องที่จะยื่นฎีกาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๗๒ ทั้งเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ ผู้ร้องเห็นว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงอาศัยมาตรา ๖ ประกอบมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญขอให้ศาลฎีกาส่งเรื่องนี้ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

#### การรับเรื่องไว้พิจารณา

โดยที่ข้อโต้แย้งที่ผู้ร้องขอให้ศาลฎีกาส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยผ่านกระทรวงยุติธรรม นั้น เป็นกรณีที่ตกอยู่ในบังคับของมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖.... ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้รับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป

### คำวินิจฉัย

ประเด็นตามคำร้องที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ผู้ร้องโต้แย้งว่าการที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฎีกาของผู้ร้องโดยระบุว่าเป็นฎีกาต้องห้าม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ นั้น กรณีจึงเป็นการตัดสิทธิของผู้ร้องที่จะ ยื่นฎีกาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น”

การที่ผู้ร้องอ้างอิงบทบัญญัติดังกล่าวของรัฐธรรมนูญ คงเป็นเพราะผู้ร้องเห็นว่า เมื่อบทบัญญัติ ระบุให้ศาลยุติธรรมมีอยู่สามชั้น ก็เท่ากับเป็นการรับรองโดยปริยายว่าบุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาล ได้ตลอดทั้งสามชั้นจนถึงศาลฎีกาด้วย การห้ามฎีกาตามนัยมาตรา ๒๒๐ ของประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา จึงเป็นการตัดสิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า การตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดจำต้องกระทำภายในกรอบของ ท้องเรื่องแห่งบทบัญญัตินั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่ามาตรา ๒๗๒ เป็นบทบัญญัติที่จัดรวมเข้าไว้ในหมวด ๘ (ศาล) ส่วนที่ ๓ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมาตราทั้งหลายในส่วนที่ ๓ นี้ต่างก็บัญญัติเกี่ยวกับคุณลักษณะ ของระบบศาลยุติธรรมไว้โดยเฉพาะ กล่าวคือ เรื่องอำนาจของศาลยุติธรรม การจัดโครงสร้างของศาล ยุติธรรม การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมพ้นจากตำแหน่ง แต่ไม่มีบทบัญญัติใดกล่าวถึง สิทธิของบุคคลในการดำเนินคดีทางศาลยุติธรรมเลย มาตรา ๒๗๒ ของรัฐธรรมนูญได้บัญญัติเกี่ยวกับ โครงสร้างของระบบศาลยุติธรรมว่ามีศาลกี่ชั้น และมีศาลอะไรบ้าง รวมทั้งการจัดตั้งแผนกคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา ตามท้องเรื่องของหมวด ๘ ส่วนที่ ๓ นี้ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง จึงมีอาจตีความไปได้ว่าเป็นการรับรองสิทธิของบุคคลที่จะดำเนินคดีทางศาลยุติธรรมตลอดทั้ง สามชั้นการที่มาตรา ๒๒๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ จึงไม่เป็นการขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ

ผู้ร้องโต้แย้งอีกด้วยว่า การที่ศาลชั้นต้นไม่รับฎีกาของผู้ร้องนั้น เป็นการละเมิดสิทธิของ ผู้ร้องที่จะได้รับความเป็นธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ ซึ่งมาตรา ที่อ้างถึงบัญญัติไว้ดังนี้

“มาตรา ๒๖ การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

“มาตรา ๒๗ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง”

“มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติทั้งสามมาตราข้างต้นนี้ต่างก็กล่าวถึงสิทธิประเภทเดียวกัน คือ “สิทธิ...ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” หรือ “สิทธิ...ที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้” ฉะนั้น ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปก็คือ การฎีกาของคู่ความในคดีอาญาเป็นสิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ ตามนัยมาตราดังกล่าว หรือไม่

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ทั้งหมดตั้งแต่มาตรา ๒๖ จนถึงมาตรา ๖๕ แล้ว ไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติรับรองสิทธิการฎีกาของคู่ความในคดีอาญาไว้ และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติในหมวด ๘ ส่วนที่ ๑ ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลในคดีอาญาไว้ จะเห็นว่าบทบัญญัติเหล่านี้ระบุถึงสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไว้อย่างละเอียดและชัดแจ้ง รวมทั้งสิทธิของบุคคลซึ่งเป็นพยานหรือผู้เสียหายในคดีอาญาแต่ก็ไม่มีบทบัญญัติใดกล่าวถึงสิทธิในการฎีกาของคู่ความในคดีอาญาเช่นกัน จึงอนุมานเอาได้ว่าสิทธิในการฎีกาในคดีอาญาจะมีอยู่ก็โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเท่านั้น แต่สิทธินั้นหาได้รับการบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแต่อย่างใดไม่ เพราะฉะนั้น การที่มาตรา ๒๒๐ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ จึงมิได้เป็นการละเมิดสิทธิใดๆ ที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญตามความหมายของมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘

อาศัยเหตุและผลตามที่กล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๐ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง

นายสุจินดา ยงสุนทร  
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ